

Võlausaldaja võlgade ümberkujundamise menetluses

Annemari Õunpuu
Swedbank AS jurist

I. Võlasuhete täiendava reguleerimise vajalikkus?

- Liigne võlakoorem – kas ja kui eksisteerib, siis mis põhjustel? Kas tegemist on võlgniku ja/või võlausaldajate või sotsiaalse probleemiga?
- Vastusest ülaltoodud küsimusele sõltub, milliseid vahendeid kasutades peaks riik probleemi lahendama (isereguleerimine, võlanõustamine, võlgade ümberkujundamise seadus, tarbijakrediidi regulatsiooni parendamine).

II. Uue menetluse võimalikud mõjud võlausaldajate ja võlgnike suhetele

• *Laiaulatuslik mõju*

- Võlgade ümberkujundamise menetlus mõjutab mitte üksnes krediidiasutusi vaid laiemat võlausaldajate ringi: kommunalteenuste osutajad, sideettevõtjad, üürileandjad, riik maksu- ja trahvinõuetega jne.

• *Muutus suhtumises kohustuste võtmise ja täitmise osas*

- Seaduse eesmärkide moonutatud kuvamine avalikkusele ning menetlusse sisenemiseks selgete kriteeriumite puudumine võib viia võlgnikel ebaadekvaatse ettekujutuse tekkimiseni võlgadest lihtsustatud korras vabanemiseks. Lootus kiirelt, lihtsalt ja odavalt võlast vabaks saada mõjutab võlgnike maksedistsipliini ja võib soodustada uute kohustuste kergekäelist võtmist.

- Keskkonna stabiilsus ja mõju investorite otsustele (*pacta sunt servanda* vs kohustustest lihtne vabanemine).

• *Menetluse väärkasutus*

- Võlausaldajaga kokkuleppeliselt lahenduste otsimise asemel asutakse kohtu kaudu kohustusi ümber kujundama.

- Lepinguliste kohustuste muutmine.

III. Võlausaldaja peamised murekohad

• *Menetluse eesmärk*

- Menetluse peamine eesmärk ei tohiks olla võlgniku „päastmine” võlausaldajate ja võetud kohustuste käest vaid jätkusuutlike lahenduste leidmine, mis võimaldavad kohustuste täitmist suuremal määral võrreldes pankrotimenetlusega.

• *Kohustuste vähendamine kui äärmuslik vahend*

- Kui menetlus on suunatud makseraskuste ületamisele ei saa põhirõhk olla kohustuste vähendamisel. Võlausaldaja jaoks võlast enamuse mahakirjutamine on tegevus, mis järgneb pankrotimenetlusele.

• *Võlausaldaja kaasaraäkamise õigus*

- Makseplaani heakskiitmine – kas võlausaldajate otsus või kohtu diskretsioon? Keskmise mõistlik võlausaldaja on suuteline hindama, kas tema jaoks on tulusam võlgniku pakutud makseplaan või võlgniku pankrotimenetlus. Makseplaani heakskiitmisel tuleb arvestada eelkõige võlausaldajate enamuse arvamusel. Nõuete vähendamine ei saa toimuda üksnes kohtu äranägemisel.

- **Määratlemata tähtajad**

- Makseplaani tähtaeg fikseerida seaduses. Sarnaselt võlavabastusega pankrotimenetluse raames vajab võlausaldaja kindlust minimaalse mõistliku aja suhtes, mil võlgnik peab võetud kohustused tasuma.
- Menetluslikud tähtajad (sh makseplaani esitamise ja kinnitamise tähtajad)

- **Võlgniku varade ja sissetulekute tuvastamine**

- Sõltumatu isiku poolt võlgniku varalise olukorra kindlakstegemine ja selle muutumise jälgimine, et välistada olukord, kus võlgnik oma elustandardis järeleandmisi ei tee, samas aga vähendab kohustusi.